

Cultura i Espectacles

Mor als 63 anys el creador musical i escriptor Víctor Nubla

Víctor Nubla. A la dreta, en un concert al Festival Remor de Girona ■ JOSEP LOSADA / XAVIER CASTILLÓN

Desapareix un dels músics i activistes més destacats de l'avantguarda i un escriptor que havia fascinat des de la ciència-ficció diferents generacions

Nubla, últim solo

David Castillo
BARCELONA

A Víctor Nubla no li agradaven gens els enterraments i no hi anava, a cap. No m'imagino la seva cara en aquesta circumstància. Malgrat aquests dies apocalíptics, ningú s'imaginava que el músic i escriptor ens deixaria als 63 anys. Les complicacions d'unes hèrnies van frenar a l'hospital de Sant Pau una de les obres més fascinants i heterodoxes de l'últim mig segle. Una obra monumental amb centenars de

peces entre gravacions i llibres. Els últims anys han estat complicats, tant per les dificultats econòmiques de la crisi que van limitar els seus projectes com per la salut fràgil —una operació de maluc el va deixar amb bastó i li va costar déu i ajuda recuperar-se'n—. La immobilitat va agilitzar la seva obra literària, tan fastuosa com la musical, fins i tot més.

Vaig conèixer Víctor Nubla el 1978, quan distribuïa el *Periòdicodenadamasunahoja* per les llibreries del Rollo que encara

sobrevivien a la ciutat. Aleshores es mantenia en posicions dures entre el nihilisme i el situacionisme, intransigent a estones, cordial amb una cervesa i una bona conversa. En aquesta dimensió bipolar entre el Doctor Jekyll i Mister Hyde es va moure fins a l'últim moment. De fet, el vaig trucar de bon matí fa uns dies i em va contestar contrariat per una proposta d'edició que li feia. Al migdia em trucava ell animat per tirar-la endavant. Tot i conèixer-lo des de la prehistòria, em

va tornar a sorprendre. Aquell llunyà 1978, a la llibreria Cosa Nostra del carrer de l'Hospital, tampoc em va dir que era un dels

L'obra de Nubla com a músic i activista s'ha de llegir amb la del gran escriptor que va ser

membres del grup Macro-massa, que des del 1976 ha revolucionat amb la música, però també amb el projecte de subversió total, els escenaris. Del grup gestat amb el seu germà Juan Crek van sorgir infinitat de capçaleres, des dels projectes literaris satírics al festival LEM, que tant li va costar tirar endavant, amb les institucions gairebé en contra. De la paranoia anarquista del "*Van a por nosotros*" —que declamaven els amics Accidents Polipoètics—, Nubla va saber unir

l'experimentació i els sons a la resistència. Un dels primers invents de Macro-massa va ser el concert Dària Microtònica, gravat el 1976 a la sala Màgic de Barcelona, pionera i germana de Zeleste en l'apogeu de la contracultura musical. El disc formava part del catàleg Umyu, coordinadora que aplegava el LMD, Laboratori de Música Desconeguda de Nubla i Crek.

Víctor Nubla —o Enric Villalba, el nom real, que sortia al disc únic dels Peruchos— ha estat guia per a

L'APUNT

Nubla i la generació perduda

Xavier Castillón

Busco per la xarxa música de Macromassa, amb la urgència necrològica per la sobtada desaparició de Víctor Nubla, cofundador amb Juan Crek d'aquest nucli d'experimentació sonora avançat a tot, fins i tot a la música avançada pregonada pel Sónar, que els va programar l'any passat. No és absurd preguntar-se si el Sónar existiria o tindria sentit sense Macromassa.

Com és fàcil d'intuir, el llegat de Nubla, incòmode i *difficult-listening*, no té una gran presència a les plataformes digitals. Per compensar-ho, hi ha l'exhaustiu Nubla.bandcamp.com. Nubla forma part d'una altra generació perduda, la dels francitadors de l'avantguarda musical, poc escoltats però molt necessaris contra el virus de la uniformització i el *mainstream*.

les noves generacions. Sempre em va estranyar que un misantrop convençut obrís les portes a gent que no tenia tribunes. L'emprenyarien els misatges egotistes a les xarxes socials que lamenten la seva mort. I fins a mi em costa creure-ho, perquè la sospita és que tot sigui una ficció d'una de les seves novel·les. De fet, Nubla ens va deixar amb bocabadats amb llibres com *El regal de Gliese*, *Les investigacions del cap Pendergast*, *Cómo caza un dromedario*, *La ciencia a la luz del misterio*, l'extraordinària *El viaje secreto de Elidan Marau a través del Mar de Leche* i la que m'acabava d'arribar, també publicada per Males Herbes, *Metalúrgia*, un nou al·legat anarquista contra l'exploació amb el seu humor distòpic. Abans de les edicions comercials propiciades per la generació d'editors independents, Nubla va publicar infinitat de llibres en autoedició, que

perfilaven una personalitat literària de primer ordre. Al darrere s'amagava un lector voraç, que vivia en una mina plena de prestatgeries, un lector de novel·la de ciència-ficció i policíaca sense comparació. Impossible resumir una obra tan vasta. El recordaré sempre amb la seva gossa Hortènsia –que sabia matemàtiques– al pis vetust del carrer de Roger de Flor traginant instruments de vent o l'Ateneu Llibertari de Gràcia del carrer del Perill, o als bars de Gràcia, on sempre et rebia amb un somriure, et cedia la trona i t'anava a buscar una cervesa, o als concerts explosius, com els de Transformadors, KGB, el Comunicat d'Hostafrancs o un al Monumental de Gràcia amb els amics d'Esplendor Geométrico on van provocar la desbandada general. Escolto el disc *Clarinetes, catàleg d'usos simbòlics* mentre crec que la seva mort és una broma. ■

Pere Cervantes ret homenatge al cinema de barri i a les dones de la postguerra a 'El chico de las bobinas'

El cromó del Nil

Lluís Llorc
BARCELONA

Les novel·les que Pere Cervantes (Barcelona, 1971) publica de manera regular des del 2013 cada cop són més sòlides i rodones. Ara presenta *El chico de las bobinas*, amb què debuta com a autor de Destino.

Va ser observador de pau per a l'ONU a Kosova i per a la UE a Bòsnia i Hercegovina, una dada que no és gratuïta. "He vist la barbàrie que es comet a les guerres i les postguerres contra les dones, són víctimes d'abusos i de silencis, i acaben sent les que veritablement reconstrueixen les ciutats, com va passar a la Barcelona de la postguerra", va explicar Cervantes. Per tot plegat, ha volgut "fer un homenatge al cinema des de la literatura i al paper de la dona en períodes bèl·lics".

La novel·la comença el 1945, quan Nil Roig, un nen de 13 anys que porta bobines de pel·lícules d'un cinema a un altre, és testimoni de l'assassinat d'un home, al Poble-sec, barri on es va criar l'autor. La víctima, abans de morir, dona al Nil el cromó d'un actor. "El cromó és el nexa de tres trames: la dels nazis de la Gestapo, la dels policies franquistes corruptes i la dels republicans clandestins, com el pare del Nil", va avançar.

La roda de premsa es va fer als cinemes Boliche i Alfons Mas, impulsor i actual ànima d'aquesta sala –en perill, com la majoria–, va comentar que ell va ser el noi de les bobines. "Quan tenia 14 anys vaig anar amunt i avall amb bobines", pràctica habitual quan dos cinemes compartien pel·lícula, fins ben bé la dècada dels setanta.

Per l'editora Anna Soldevila, "Cervantes ha fet

Pere Cervantes mostra una Barcelona amb més ombres que llums ■ ORIOL DURAN

un pas endavant, més enllà del gènere negre que havia conreat fins ara. L'obra té un component de nostàlgia, d'amor, de lluita feminista i de memòria cinematogràfica." "Les sales de cinema eren el refugi de les famílies; Cervantes mostra l'evasió col·lectiva a diferència de l'evasió individual actual", hi va afegir Soldevila.

"Ja accepto l'etiqueta de *thriller* històric, perquè ho és, però també té part

"Em provoca molta tristesa veure com es van tancant sales de cinema a tot arreu"

de gènere negre, d'espionatge, de la Barcelona dels quaranta, de la colònia nazi instal·lada a la ciutat i protegida pel franquisme... Però, per sobre de tot, és un homenatge al cinema de barri de la postguerra", va detallar l'autor, que afirma que fa 29 anys que veu "la part més fosca del món real, com a policia".

A Nil Roig, conductor de la trama, si bé l'obra podria considerar-se coral, li falta un braç per culpa d'un bombardeig i no sap on és el seu pare des de fa sis anys. "Té una carència física i una d'emocional." Tot i aquests components, Cervantes assegura que "és una novel·la d'acció; té 544 pàgines i a les últimes 300 hi ha acció". Aquesta obra abraça un públic molt ampli, més que en les seves obres anteriors, "més cenyides al gènere negre".

Apareix un cinema secret al soterrani d'una llibreria, La Gran Mentira, on passen pel·lícules sense censurar. Una paradoxa,

ara que s'acusa les plataformes de continguts audiovisuals de robar lectors. I és que un dels motors inicials de l'obra va ser el cinema. "Soc molt cinèfil i em provoca molta tristesa veure com es van tancant i tancant i tancant sales de cinema a Barcelona i a tot arreu. Per això volia parlar-ne, fer-hi un homenatge. Un moment en què el cinema va regalar moltes alegries va ser la postguerra, com a espai d'evasió mental."

Pere Cervantes es documenta molt –al text hi apareixen personatges i fets reals, enmig d'una ambientació de l'època impecable–, treballa molt l'estructura, les trames i els personatges abans de començar a escriure. "No sé què és el full en blanc... Sempre sé què haig d'escriure", afirma. Entre començar a pensar-la, documentar-se, estructurar-la i escriure-la, hi ha invertit uns quatre anys. Ben aprofitats. ■